

BIDZE 2022
GOVERNMAN SESEL
REPONS DISKOUR BIDZE 2022

Delivre par:

NAADIR HASSAN

MINISTER FINANS, PLANIFIKASYON EKONOMIK EK KOMERS

Dan Lasanble Nasyonal Sesel

Ile Du Port, Victoria, Mahe, Seychelles

Zedi le 18 Novanm, 2021

2er apremidi

Bonn apremidi,

Msye Spiker,

Dirizan Lopoziyon,

Dirizan Zafer Gouvernman

Tou bann manm Onorab e

Tou dimoun a lekout,

Msye Spiker, le 12 Novanm mon prezantasyon bidze ti enn ki ti en kontinyasyon stratezi sa nouvo ladministrasyon pou tir nou, dan pli gran kriz ekonomik ki nou pei in deza eksperyans e rekonstrir nou lekonomi.

Msye Spiker, premyerman les mon remersi tou bann manm onorab LDS kinn donn zot sipor sa bidze. E mon ti ava pe manti si mon pa ti dir mon vreman dezapwente avek lopoziyon pou pa donn sipor sa bidze e Sesel dan sa moman difisil. Me sa i pa en sirprenan.

Msye Spiker, Sa bidze i enn ki donn lespwar pep Seselwa ki nou sitiasyon ekonomik pe amelyore. E la les mon dir ankor enn fwa byen kler akoz i anan bokou ki pe fer propagann lo sa size. Nou lekonomi pe amelyore, me i pa ankor rekiper 100%. Sa Governman ti annan en plan pou retir nou dan sa trou ki Governman US tin met nou ladan. Depi ler nou ladministrasyon in vinn opouvwar, nou'n met an plas en stratezi kler ki mannyer nou ti pou remet finans nou pei lo en traze soutenab. E pa bliye, sa plan reform ki bann teknisyen Minister Finans ek Labank Santral in met an plas, in ganny sipor IMF. Msye Spiker, se sa menm program reform ki ozordi ki manm lopoziyon pe kritike. Msye Spiker, mon pou reste toultan solider ek bann teknisyen kin travay lo sa program, kanmenm serten politisyen pa valoriz zot travay dir.

Sa plan bidzeter e transformasyon ekonomik i dan plan LDS e pour bann ki pe fer kwar zot pa konnen, zis al get dan Manifesto LDS pour eleksyon 2020. Nou pa pe trennen oubyen tat tate parey serten pe oule fer kwar sa pep. Sa Bidze 2022, pe kontinyen konstrir lo sa fondasyon ki Bidze 2021 in etabli.

Nou ti annan en plan, akoz nou ti konnen ki ler nou ti vin o pouvwar, nou priorite sete pou stabiliz lekonomi e fer nou det vin soutenab. San sa stabilizasyon fiskal, okenn plan ki nou ti annan pa ti pou abouti dan narnyen. Nou fondasyon Msye Spiker, i bezwen ganny rekonstrir e sa rekonstriksyon i bezwen enn ki solid, e rezilyan. Nou bezwen fer lespas pour ki ler nou ganny tape avek en lot kriz, nou annan sa 'buffer' pou tenir, e pa plonz dan en lot trou.

San en bon fondasyon, ou pa pou kapab konstrir en lakaz ki dirab. Msye Spiker sa i en keksoz ki lopoziyon pann zanmen realize.

Sa serk visye, kot ler nou pe fer byen, nou zis depanse san kontrol, akoz nou dan bon ozordi, san mazin demen, e san mazin lekonsekans, i bezwen ganny kase, akoz sinon, nou pou war nou pou plonz dan trou detanzantan.

Labaz sa transformasyon lekonomi ki sa gouvènmman i oule fer, i zisteman pour nou reaziste, dan en fason ki gouvènmman i vin sa fasilite, kot sektè prive i ganny sa loksizenn, pour li agrandi e kree larises. Annou pa fer sa fot, pou fer dimoun kwar ki se gouvènmman ki kree larises dan sa pei. Sa, i en fo konsepsyon, ki serten politisyen ozordi pe oule fer nou kwar. Si sektè prive i tonbe, gouvènmman osi pou tonbe. Ler sektè prive i fer byen, gouvènmman i fer byen. Sa i akòz nou bezwen fer desann taks biznes, sa i a donn pli sans bann biznes pou grandir, kree plis lanplwa e kree plis larises ki ava ganny distribye dan nou lekonmi. Msye Spiker tou bann lekonmi kinn vreman en sikse in met an plas menm polisi. Parey Sengapour, Moris, e Dubai. Mon realize ki parti US pa konpran sa, akòz zot kwayans, se ki ou depans sa ki ou napa. En parti ki baze lo bann prensip popilis. En prensip ki zot kwar i a donn zot pouvwar. Sa, se zot sel bi.

Msye Spiker, les mwan rakont en realite ki mazorite dimoun pa konnen, apre zot a konpran akòz gouvènmman ti bezwen pran serten mezir enportan e nesesser.

Le 4 Zanvye 2021, apre tou bann lafet festivite, zour nou ti antre travay, mon ti ganny en koud telefonn sorti kot Gouverner Labank Santral. Madanm Caroline Abel ti enform mwan ki dan kont ki gouvènmman i annan avek sa lenstitisyon ti annan zis R14.9 milyon ladan. Sa kont, Msye Spiker, i ganny servi pou fer tou peyman gouvènmman.

Msye Spiker, avek en tel nouvel, ki mannyer gouvènmman ti pou kontinyen lo sa menm trazektwar ? Nou pa bezwen en siantis pou reponn sa kekyon. Alor desizyon ek aksyon ti bezwen ganny pran.

Nou ti dan sa sitiasyon kritik, akòz depans iresponsab par parti US, pou sey ranport en eleksyon, e pli fer lapenn ankor se pandan sa letan zot ti anvi nou 'lockdown' pei, kontinyen avek FA4JR ek labi welfare. Sa desizyon pou pey saler nerport biznes e nerport ki travayer ti kout taxpayers plis ki R1 bilyon.

Eski alor zot demann zot lekor, ki bor gouvènmman ti pou ganny larzan pou pey tousala ?

Sa plis ki R1 bilyon larzan FA4JR, i larzan ki gouvènmman ti napa e ti bezwen al prete avek labank komersyal lo marse domestik, akòz gouvènmman ti NAPA en 'buffer', anka letan dir. Noun annan en kontraksyon ekonomik 9.9% an 2020. Pli gro kontraksyon ki nou pei in deza rikorde dan son listwar. Det gouvènmman ti sorti 58 pousan pou ariv 92.2 pousan GDP.

Ler nou ti adopte stratezi pou donn vaksen nou nasyon e reouver nou pei, sa ti montre ki nou ti serye. Sa pa ti en desizyon trennen e tat tate, oubyen menm lesefer, parey en bann in dir. Sa ti en stratezi tre kalkile. E pa bliye ki nou ti enn bann premye pei pou ariv en to vaksinasyon telman eleve e bann premye pei pou ouver nou lafrontyer. Mon dir granmersi ki pa lopoziyon ki ti pe pran dezisyon, akòz ki zot ti pe dir zot, se i tro boner pour vaksen, alor nou pa kapab ouver lafrontyer pei. Msye spiker, listwar in montre ki sa stratezi lopoziyon, ti vreman malkalkile. Eski nou vreman kapab fer konfyans lopoziyon ?

I sanmenm sa, Msye Spiker ki le 25 Oktob 2020, lepep Seselwa ti dir ase ek sa sistenm. Sa desizyon ki Seselwa ti pran i en gro koreksyon pour sa parti lopoziyon, ki pe pas zot letan dir nou ki zot gouvènmman ti sitan bon e pe delivre. Alor, si sa ti vre, ki mannyer alor Seselwa in tir zot o pouvwar e met zot dan lopoziyon. Sey al fer enpe leson e analis, kwa kin al mal pour zot.

Msye Spiker, le 25 Oktob 2020, Seselwa ti met en governman ki pran desizyon ki nesseser, kantmenm i pa neserman popiler. Sa i apel 'leadership'.

Dan son letan pli vilnerab, Bondye in anvoy en group dimoun ki mazinn pli lwen ki zis ganny pouvwar. In met en group dimoun ki pare pou fer sa ki neser pou ranpli sa trou ki gouvernman US in fouye e rekonstrir sa pei.

Msye Spiker, kontrerman avek sa kantite negativite ki lopoziyon in dir lo sa bidze, in annan bokou polisi progresiv, ki lopoziyon in zve aveg e pa koz ditou lo la. Annou pran enn de legzanp.

- **Ledikasyon**

nou pe moderniz nou curriculum lekol: proze pou anmenn internet gratwit pour nou zanfan ek ansenyan kot lekol ek lakour. Anplis ki sa, plan pou modifye enn de lekol pour bann zanfan ki otreman kapab, pour zot ganny enkli dan lansennyman toulezour: Noun osi pou enkorpor lekol bann zanfan otizm dan lansennyman toulezour : Lekol bann zanfan ki annan problemn tande in ganny enkorpare avek Minister Ledikasyon. Tousala i langazman gouvernman pou anmenn plis enklisivite dan sistenm ladikasyon : Nou pe repar Sant Kiltirel Nasyonal pou transform li dan en 'learning center.'

- **Servis Piblik**

Konsep Result Based Management pou nepli en konsepe, me enn ki pou enplimante dan sekter piblik pour ki tou dimoun, depi sa ki pli o, ziska sa ki pli ba i rannkont e performen.

Lenstiti Guy Morel pou zve sa rol 'Public Service College' e la gouvernman pe donn sa lenstiti en alokasyon R2.5 milyon pou donn formasyon servis piblik.

- **Saler**

Msye Spiker, monn dir i annan 733 pozisyon pour rekritman dan servis piblik an 2022: Pou osi annan en revu lankadremen saler pou konsolid bann alowens fiks dan saler de baz, pou permet travayer sekter piblik ganny akse avek loan e travayer pou ganny peye baze lo performans a lafen lannen, dapre son target ki in agree lo la depi konmansman lannen:

- **Sekter Lapes**

Msye Spiker, nou tou ki pa aveg, nou kapab war sa kantite proze ki sekter lapas pe antreprann an se moman. Sa gouvernman pe investir dan bann lenfrastruktir pou benefisyer lapas artizanal. E aparti lannen prosenn pou annan bokou loportinite dan sekter akwakiltir. Sa sekter i an mouvman.

- **Finansman abordab**

Lo kote lentere lo loan, nou'n war mannyer Labank Santral pe travay dir pour fer desann lo lentere lo bann loan, e nou'n war rezilta sa travay, kot to lentere endikativ lo loan lakaz, loan ki pa demann sekirite e loan ki demann sekirite in desann.

- **Sekter Lagrikiltir**

Dan sekter lagrikiltir, nou pe prevwar ki dan prodiksyon lavyann poul - sa premye 6 mwan 2021, i montre ki malgre pandemik Covid-19 prodiksyon pou klerman depas sa ki ti anrezistre an 2020 : Prodiksyon dizef i 100% lokal.

- **Sekter Leknomi Nimerik**

Msye Spiker, lo kote lekonomi nimerik, en letid pe al ganny fer ant DICT ek Labank Santral pou determin afordabilite servis 'broadband internet' e son bann faktè ki determin son kou ; An 2022, bann servis gouvènmàn ki pou aksesib 'online' , parey :

- i. Rezistrasyon bann biznes e Lasosyasyon
- ii. Aplikasyon ou renouvelman en Laysenns
- iii. Deklarasyon taks e soumisyon taks return

Gouvènmàn pe pouse pou devlop sa sekter, me sa sekter i enn ki sekter prive i bezwen li osi konmans bouze.

- **Sekter Finansyel**

Dan sekter finansyel, Labank Santral pe kontinyen finans de labours tou le zan e FSA osi pe zwe son rol.

E monn anonse ki an Fevriye 2022, kou asosye avek serten tranzaksyon ki ganny fer an servan bann kart labank pou osi redwir, swivan negosyasyon ki Labank Santral in fer avek lakonpanyen 'VISA'.

- **Sekter Lenvestisman**

Pour lannen 2022, dan sekter lenvestisman, Gouvènmàn in fer en alokasyon R 50 milyon pou sibvansyon to lentere lo bann lón 'SME'.

Gouvènmàn pe osi garanti en bond lavalè R 150 milyon pou Labank Devlopman (DBS) pou donn lón sa bann sekter kle pou ede dan sa transformasyon ekonomik.

- **Sekter Lanplwa**

Dan sekter lanplwa, i annan en bidze R 5 milyon pour program 'Skills Development' e 'My First Job'.

- **Sekter Taks**

Msye Spiker nou pe kontinyen donn loksizenn sekter prive, pour zot relanse e agrandi, alor, aparti le premye Zanvyè 2022, nouvo to taks lo profi biznes pou desann.

Nou pe reviz sistenn taks lo saler pou anmenn plis lazistis.

- **Benefis sosyal**

Msye Spiker, lo kote benefis sosyal dan bidze 2022, gouvènmàn in ankor fer alokasyon en sonm R 1.44 bilyon pou bann ki pli vilnerab. E i pe revwar alokasyon ‘weights’ pou lasistans sosyal pou bann ki lo pli ba saler.

Sa gouvènmàn i konn tre byen ki i pou toultan annan dimoun ki pou tonbe e pou bezwen led. Me lapros se ki nou pou akonpanyi ou dan sa moman difisil ziska ou redebout lo ou lipye e ganny en louvraz. Nou pa pou soutir dimoun ki fizikman kapab, reste lo welfare pou larestan zot lavi. Sa nou pa pou aksepte e mon asire ki mazorite Seselwa i dakor avek sa lapros.

- **Lakaz**

Lo size lakaz, la mon oule eklersi en pwen ki bann Manm US in bat tanbour lo la pandan sa sesyon bidze. Msye Spiker, ler gouvènmàn pe dir ‘low cost housing’ i senpleman vèdir lakaz abòrdad.

I annan plizyer kalite materyo ki nou kapab servi pou konstrir lakaz, pa zis sa bann materyo tradisyonel. Nou, nou pe vin pli inovativ dan nou fason konstrir.

Me les mwan reasir Seselwa, sa politik bon marse, lakaz an tol e tou lezot term ki zot in servi pou fer Seselwa per, nepli annan plas dan nou sosyete modern. Nou gouvènmàn dan konstriksyon lakaz pou vin pli inovativ, pou ki kou konstriksyon i reste ba, e sa a permet nou konstrir plis. Parti US pe sey kontinyen fer zot per, zis parey avan eleksyon zot ti dir si LDS pou vinn opouvwar soley pou aret leve. Me ki noun war pandan sa enn an, soley in leve tou le bomaten.

Lo size akòz Gouvènmàn pe donn GICC bann proze konstriksyon, les mwan premyèman eklersi, ki GICC, i en lakonpanyen konstriksyon gouvènmàn. Sa i en fe. GICC pou enplike dan bann gro travay konstriksyon pou gouvènmàn. Me, toudmenm, GICC, pa pou enplike dan lezot proze, akòz sa nou pe kontinyen met lo ‘tender’ kot mazorite kontrakter pou annan lopòrtinite pou fer zot lof.

Msye Spiker, alor i annan en kantite pozitiv dan sa bidze, kontrèman avek sa ki lopozisyon pe esey fer kwar. Sa bidze pe met fondasyon pou sa transformasyon lekonomi ki nou oule anmennen Sesel. Son rezilta pa pou la toudswit, me i pou arive, akòz sa gouvènmàn i determinen pou pran aksyon pou delivre pou rekonstrir nou pei.

Msye Spiker, monn asize isi pou de zour, e monn ekout byen larepons bann manm Onorab. Mon vremàn dezapwente, ler mon tann zis negativite sorti kot lopozisyon. Zot in montre klerman ki zot refize war sa ki devan zot e montre ki zot pa pare pou debout akote nou pei dan sa moman kriz.

Msye Spiker, monn toultan dir ki mon pa en politisyen, me en teknokrat kinn ganny apwente dan en post politik. A ker mon reste en teknisyen. Me selman Msye Spiker, mon en dimoun ki monn toultan dir zot dan lopozisyon sa ki zot pa anvi tandè. E mwan, mon pou kontinyen dir zot sa bann realite. Msye Spiker mon pe al get ‘REAL’ la, i mon pe al dekonstrir zot lipokrizi.

Msye Spiker, ler monn ekout lopoziyon i annan zis enn de mo ki vinn dan mon lespri. Sa se lipokrizi ek lafen pouwar. Les mwan dekonstrir sa lipokrizi sa parti lopoziyon ki fotespere ava fer zot get 'REAL'.

- Ler eleksyon ti pe aproz zot ti sitan dezespere pou ganny sa eleksyon a tou pri, zot komans depans larzan koumsi napa demen. Met en sistenm FA4JR ki deside pey nenport ki, pa ni gete si en biznes i merite sa lasistans, menm bann travayer etranze ti ganny peye. Ler nou bann teknisyen sa bann letan ti met nou konsern devan, ki nou ti ganny dir ? Msye Spiker, mon ti form parti sa bann teknisyen ler mon ti travay kot Labank Santral. 'Ganny eleksyon i nou priyorite, apre na gete ki manyer nou al dil ek sa det'.
- Zot kritik sa gouvènmman pou Air Seychelles. Be zis en pti kestyon, anba ki ladministrasyon ki ti akimil sa 150 milyon dolar det. Eski sete anba ladministrasyon LDS, ouswa anba sa ki pou zot ? Pour zot bann manm US ki dan Lasanble ki pa konnen, les mon dir zot ki manyer diskisyon Air Seychelles ti pase avan eleksyon. Lenstriksyon, se pa pran okenn desizyon ziska apre eleksyon. Ankor ennfwa zot prensip sete 'ganny eleksyon i nou priyorite, apre na gete ki manyer nou a dil ek sa.'

Ankor i montre en parti ki zis enterese pou reste o pouwar e en parti ki pa kapab pran desizyon. Mon kwar Msye Spiker, konman sa laspe legal Air Seychelles i terminen, mon ti a envit FPAC pou fer en lanket detaye pou montre pep Seselwa ki manyer en pti lalinny aeryen in kapab akimil en det par lao 150m dolar. Lepep apre a zize pour li menm.

- En lot legzanp Msye Spiker, i sitiasyon bann 'field technicians' ki ti pe ganny peye anba 'goods and services' kot Minister Gouvènmman Lokal. Msye Spiker sa bann dimoun pa ni ti ganny en saler de baz. Bann teknisyen ti eksprim zot konsern lo sa size. Ki ti ekrir lo 'file', pa pran okenn desizyon ziska apre eleksyon. Ankor ennfwa zot prensip sete 'ganny eleksyon i nou priyorite, apre na gete ki manyer nou a dil ek sa'.
- La ozordi, si bann pti entrepreneur Seselwa pe war li difisil pou ganny akse avek loan abordab, i lafot lekel. Be SBFA, sa ta manboulouk kin pase, pann pas anba zot watch ? Oli kontrol ? Sa lazans ti zis en zouti politik, zis pour zot ganny eleksyon. Ankor ennfwa zot prensip sete 'ganny eleksyon i nou priyorite, apre na gete ki manyer nou a dil ek sa'.
- Si lekol La Rosiere, pa ankor konstrir depi 2007, ziska prezan, i lafot lekel ? Ki noun war sak eleksyon, en promes ki lekol La Rosiere pou konstrir. Me la, ki sa gouvènmman in dekouver, sa plan lekol i pli gran ki sa bout later ki i sipoze lo la? E la noun fek tann Minis Devika Vidot dir ki later ki tin idantifye pour lekol Anse Aux Pins lo Ile Soleil, i tro etwat pour sa plan. Ankor ennfwa zot prensip sete 'ganny eleksyon i nou priyorite, apre na gete ki manyer nou a dil ek sa'.
- E la zot pe lager lebra kase pou pa ogmant laz retreat. Be nou tou nou ti a kontan pran nou retreat boner. Me, la ki swa nou annan ? Depi 2018, rekonmandasyon in ganny fer avek sa ladministrasyon oparavan. Ankor zot inaksyon in met nou Fon Pansyon an danze. Si zot

pa kwar mwan, al demann Depite lider US, akoz i ti Chairman Fon Pansyon sa letan, ziska boner 2021. Mon asire i konn byen sitiasyon finansyel Fon Pansyon. Me ki gouvènmman US in fer, zot in prefere poz sa desizyon pou plitar. Akoz ? Ti annan en eleksyon. Ankor ennfwa zot prensip sete ‘ganny eleksyon i nou priyorite, apre na gete ki manner nou a dil ek sa’.

E la, les mwan dir ki sa ladministrasyon pa ti satisfè avek ki manner Fon Pansyon ti pe ganny zere, e enn bann premye aksyon ki nou ti pran se pou ranplas son CEO ek son Chair.

- Pli gran lipokrizi ankor, se ler sa bann ansyen Minis ti deklare ki zot pe solider avek Seselwa pou pa pran zot larzan lafen term an 2015, Zis akoz, ti annan en eleksyon. Zot ti pe zwe bon boug. Apre ki noun dekouver, anba anba, zot pran zot larzan ‘forgo’. E pa bliye ki sa larzan ti ganny peye ler pei ti deza dan kriz ekonomik. Selman ozordi zot pe akiz bann minis pou aranz zot lekor. Selman zot ti pran milyon. Samnem sa lipokrizi sa parti.
- Msye Spiker, i annan manm lopoziyon ki menm anann lodas pou dir ki li ki pou al rod sa 50 milyon dolar. Be si, an premye lye, sa \$50 milyon pa tinn ganny vole anba zot gouvènmman, nou pa ti ni menm bezwen al rode. Parey Onorab Dirizan Zafer Gouvènmman ti dir, si nou larzan pa tinn ganny vole pandan tou sa letan, ozordi zot pa ti pou bezwen fer tou sa kankan lo trezyenm mwan saler. Ti pou annan larzan pou peye. La ler napa, zot oule al rode. Msye Spiker sanmenm ki mon apel lipokrizi sa lopoziyon. E les mwan swet sa Onorab bonn sans dan son demars pou rod sa 50 milyon dolar.
- Msye Spiker, zot dir ki nou monte desann Dubai e abiz resours sa pep. Me eski lepep Seselwa i konnen konbyen ladministrasyon US ti depanse lo ‘overseas travel’ dan bidze 2019. Msye Spiker sa sonm i preski R69 milyon roupi. Wi, Msye Spiker R69 milyon roupi. Sa sonm ti a ede dan peyman en 13 mwan saler. Sa ki mon apel zot in donn bal.
- Msye Spiker, lo sa kestyon Onorab Loizeau ki si ti annan en lanvlop larzan ki ti ganny donner koman ‘inducement allowance’ bann minis ler zot ti mont State House lafen dimwan. Mon osi monn tande sa parol, me mon pa kapab konfirman. Me mon garanti ki anba sa ladministrasyon sa bann keksoz koumsa pa pou zanmen arive. Nenport ki benefis i dan en polisi ki ganny aprouve.

Sa detrwa legzanp, i montre klerman ki ozordi se sa gouvènmman ki bezwen aranz sa kales ki zot in kit deryer. E aranz sa kales kase, sa ladministrasyon pou fer. I pa a pran nou 1 an, ou 3 e menm 5 an. Kanmenm a pran nou 10 an nou pou fer li. Akoz sa rev ki zot annan pour 2025, pou vinn en kosmar pour zot.

Msye Spiker, les mon fer en lobzervasyon. An 2008, konman en zenn teknisyen mon ti travay lo reform 2008. Les mon demann lopoziyon en kestyon. Eski zot parti ler ti opouvwar zot ti donn logmantasyon saler, pandan sa bann premye lannen reform? Eski zot ti donn 13 enm mwan saler

pandan sa bann premye lannen reform? Eski zot bann minis pa ti pran zot bann benefis? Pandan sa letan reform, dolar ti sorti 8 rounpi pou vinn 12. Ti annan redundancies e pri dan laboutik ti monte. Me ki zot ti fer? Narnyen!!!!. Selman, avek sa ladminsitrasyon zot oule nou fer monte saler, pey 13 enm mwan, apre zis 3 mwan reform. Msye Speaker, les mon dir ek lopoziyon, pep Seselwa i war sa lipokrizi.

Msye Spiker la ankor lipokrizi sa parti, akoz zot pe dir ek sa pep sa ki zot anvi tande me non pa sa ki zot bezwen tande e sa ki laverite. Sa gouvènmman li i diferan, i pou vinn koz laverite ek sa pep, kantmenm i bann konversasyon ki dir.

Msye Spiker, mon oule fer tou dimoun o kouran, kekfwawa ki zot in bliye, ki sa Bidze ki nou pe diskite lo la i Bidze 2022, pa Bidze 2023, pa Bidze 2024 e sertenman pa Bidze 2025. Me selman mon pa sirprann avek obsesyon sa parti lopoziyon avek 2025. Pandan ki sa gouvènmman pe rod solisyon pou relans nou lekonomi ki nou pei i war li ladan, la aktyelman, sa parti lopoziyon li i pa enterese avek sitiasyon ozordi, e ni menm pare pou fer son kontribisyon pou sov nou pei dan sa moman difisil. I plito obsede avek 2025.

Nou tou nou konnen ki annan 2025. Tou zot largiman pe target 2025. Zot pa enterese avek la zot, me 2025, akoz eleksyon. Zot latitib pouvwara a tou pri i anzandre dan zot.

Ler mon ekout zot, i les mon kwar ki napa narnyen ki byen dan sa pei. Me, les mwan zis dir sa parti lopoziyon ki zot siporter ki dan servis piblik pe kontinyen ganny en lapey tou le mwan, kontrèman avek mon predeser ki ti dir lo medya ki i pou bezwen reviz saler travayer servis piblik. Zot 10 MNA ki la dan sa Lasanble, zot pe kontinyen ganny zot saler ek tou zot alawens, ki enkli R18,000 alawens lenz, pour LOTO, e zot 3 dirizan ki fer konferans lapres tou le mwan, apre dir ki napa latolerans ek laliberte dan sa pei, pe kontinyen ganny zot gro pansyon konstitisyonel tou le mwan. Dirizan parti, li son pansyon konstitisyonel pe kout pei pli ki R50,000 par mwan, e Sekreter Zeneral sa parti pe ganny en pansyon konstitisyonel en pti pe plis ki R40,000 par mwan. Omwen, vin fran avek sa pep e admet ki sa gouvènmman in fer byen pou garanti lapey total bann ki depan lo li pour en saler.

Msye Spiker mon tann lopoziyon dekrir nou konmkwa nou en gouvènmman liberal. E ki zot, zot bann sosyalis ki met zonn o sant devlopman. Me les mwan dir zot ki zot versyon sosyalis in vedir pour Sesel :

- En pei kot pandan zot long direksyon, lapovrete ti mont pres 40%.
- 'Income Inequality' savedir diferans ant sa ki annan ek sa ki napa ti enn pli o dan lemonn.
- Kot koripsyon tinn vinn en norm plis ki en leksepsyon.
- Kot en group elitis in ganny kree avek labi pouvwara ek koripsyon.
- Kot devlopman mendev pann en priorite, ki fer ozordi nou annan en kantite etranze pe travay dan sa pei.
- Kot kantite dimoun lo sistenm welfare tin depas plafon, e
- Kot apepre 10% nou popilasyon ozordi i lo drog.

Wi, se sa zot versyon sosyalis. E ozordi zot vin koze konmsi zot ki pe lager pou dwa malere. Me demann zot lekor si zot swadizan polisi sosyalis tinn marse ti pou annan malere dan sa pei?

Msye speaker monn remark en kantite negativite, laenn e fristasyon dan lopoziyon. Plizyer fwa monn lans en lapel pour zot travay ek nou pou rekonstrir sa pei. Me zot pe zwe pa tande.

Zot ankor ankoler ki zot nepli opouvwar. Plis mon mazinn lo sa Msye Spiker, mon realize ki sa parti i kwar ki se zis li ki annan dwa diriz Sesel, akoz i kwar Sesel pour li.

Zot kwar zot annan en ‘God Given Right’ pou diriz sa pei. Me les mon fer zot mazinen ki Sesel napa en sistenm aristokrasi ki ou pas baton pouvwar.

Se pep Seselwa ki deside lekel ki i pou elekte pou diriz son pei. Annou respekte swa Seselwa, silvouple. E la ankor ennfwa, mon pou fer lapel avek lopoziyon pou zwenn avek nou pou sov nou pei. Mon pou kontinyen fer sa lapel, akoz nou pei i pli gran ki nou tou, zis parey ansyen Prezidan Danny Faure ti kontan dir.

Me si zot pa oule ede fer nou pei bouz devan, nou dan sa ladministrasyon nou pou fer li nou menm.

Msye Spiker, pou konklir mon oule dir avek tou Seselwa, ki sa ;

- Bidze 2022, i enn ki konservater, akoz sitiasyon mondyal, sirtou an sa ki konsern sa pandemik COVID 19 i ankor enserten. Nou war la par egzanp ki i annan serten pei Lerop kin re-entrodwir ‘lockdown’. Alor nou bezwen reste pridan. Parey monn toultan dir nou pa ‘out of the woods yet.’
- Sa Bidze 2022, pe osi asire ki gouvrenman i kree sa ki nou apel en ‘buffer’, pour ki nou pa tonm ankor dan okenn trou finansyel, ler sitiasyon i vin difisil.
- Sa Bidze 2022, i enn ki pe al met lanfaz lo servis ki sekter servis piblik i delivre. Nou pa pou toler okenn bann ki pa oule travay, ou bann ki oule vin fer politik dan travay.
- Me pli enportan, Bidze 2022 pe etabli fondasyon pou kree loportinite pour tou Seselwa ki anvi debourye.

Sa transformasyon ekonomik ki nou pei pe al pas atraver, i enn ki pou bezwen tou son zanfann pou fer li vin en realite ek en sikse. Pa ganny kit deryer. Pran tou loportinite ki sa nouvo Sesel pe ofer ou. Si nou reste lo sa menm trazektwar, nou pou arive kot nou oule ale.

Mon oule dir avek tou Seselwa, ki fer konfyans sa gouvrenman dirize par Prezidan Ramkalawan, zis parey zot ti fer li konfyans le 25 Oktob 2020. Nou plan in fini ganny met ater. I en plan ki pou anmenn prosperite pa zis pour en pti group, me pour nou tou, akoz sa gouvrenman i konnen ki i pe fer.

Msye Spiker, mon a remersye tou bann manm pour zot larepons lo Bidze 2022, e zot bann kestyon ava ganny pran dan staz komite, par sak bann antite letan zot vin defann zot bidze.

Msye Spiker pou mon terminen mon anvi dir, ki Sesel i nou pei. Se nou ek nou zanfann ki viv isi lo sa bann zil e se zot ki pou erit sa zoli pei. Se nou sa zenerasyon ozordi ki bezwen fer nou mye pou nou kit en Sesel meyer pour nou zanfann. Parey enn mon zanmi pros i toultan dir mwan.

Solisyon pour nou bann defi ozordi i pa plis politik. Lakle nou fitir i dan lanmen nou bann teknisyen.

Mersi Msye Spiker.